

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **VDK trading s.r.o.**, se sídlem Radostná pod Kozákovem – Lestkov 83, zast. Jiří Pokorný – daňový poradci s.r.o., se sídlem Palachova 1391/9a, Liberec, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 2. 2023, č. j. 5128/23/5300-22443-712892, o námitce podjatosti vznesené žalobkyní proti soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci Mgr. Lucii Trejbalové, Mgr. Karolíně Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňku Macháčkovi ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 59 Af 7/2023,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M. a Mgr. Zdeněk Macháček **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci pod sp. zn. 59 Af 7/2023.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně v řízení o žalobě proti v záhlaví označenému rozhodnutí žalovaného, která je vedena u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále též „krajský soud“) pod sp. zn. 59 Af 7/2023, včas namítala podjatost soudců Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci Mgr. Lucie Trejbalové, Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka

[2] Námitku podjatosti odůvodnila žalobkyně tím, že jmenovaní soudci jako členové senátu (soudního oddělení 59 Af) krajského soudu rozhodli rozsudkem ze dne 15. 12. 2022 č. j. 59 Af 16/2022-57, o jiné žalobě žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného, přičemž se v obou řízeních fakticky jedná o přezkoumání zákonnosti rozhodnutí o stanovení daně v totožné věci – v předcházejícím řízení se jednalo o stanovení daně z příjmů právnických osob, zatímco řízení současné směřuje k přezkumu stanovení daně z přidané hodnoty (DPH). Soudci uvedeného senátu krajského soudu tak jsou podle žalobkyně podjatí, jelikož rozsudkem č. j. 59 Af 16/2022-57, rozhodli o skutkově totožné věci, čímž by mohlo být

ovlivněno jejich rozhodování v soudním řízení sp. zn. 59 Af 7/2023. Toto tvrzení dokládá žalobkyně tím, že žalovaný v nyní napadeném rozhodnutí ze dne 9. 2. 2023, č. j. 5128/23/5300-22443-712892, z rozsudku krajského soudu č. j. 59 Af 16/2022-57 přímo vychází a hojně na něj v odůvodnění odkazuje. Podle žalobkyně „z uvedeného vyplývá, že pokud by výše uvedení soudci, které žalobkyně považuje za podjaté, v řízení o této žalobě nebyly vyloučeni z projednávání, rozhodovali by o zákonnosti rozhodnutí, které fakticky vychází z jejich dřívějšího posuzování stejných skutkově významných okolností. Jejich rozhodování proto nemůže být nestranné, neboť bude ovlivněno jejich předchozím rozhodováním ve skutkově totožné věci. Dotčení soudci by tak navíc fakticky posuzovali zákonnost svých vlastních dřívějších závěrů.“

[3] K námitce podjatosti se všichni dotčení soudci spolu s dalšími členy senátu 59 Af (Mgr. Romanem Buchalem a Mgr. Hanou Ptáčkovou, kteří jsou podle rozvrhu práce zástupci soudců uvedeného senátu při rozhodování ve věci cel, daní, poplatků a ostatních daňových řízení a ve věcech týkajících se rozpočtových pravidel, příslušejících senátu) vyjádřili v tom smyslu, že se necítí být podjatí, přičemž uvedli, že k žalobkyni ani k žádné osobě žalovaného správního orgánu nemají osobní vztah, osobně je neznají a nemají žádný vztah k projednávané věci. Rovněž tak uvedli, že se nepodíleli na projednávání věci před správním orgánem.

[4] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, „jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“

[5] Záruka rozhodování věci nezávislým a nestranným soudcem patří mezi součásti práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a důvěry občanů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Kategorii nestrannosti je třeba vnímat i v rovině objektivní. Za objektivní nelze považovat to, jak se nestrannost soudce subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), ale to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci nikoliv nezaujatý vztah, tj. okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodovat o této otázce se však musí na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04, N 159/35 SbNU 181).

[6] Jak Ústavní soud uvedl v nálezu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti. Při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda

pokračování

– s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11).

[7] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako výjimečný. Proto lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu skutečně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16). Zákon přitom výslovně stanoví, že takovým důvodem nemůže být okolnost, která spočívá v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[8] Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti v oblasti vylučování soudců krajských soudů i jeho vlastních dospěl k ustálenému výkladu pojmu „předchozí soudní řízení“, a to v tom smyslu, že tento pojem zahrnuje rozhodování soudce v téže věci mezi týmiž účastníky na jiném stupni soudní soustavy, tedy *v jiné instanci* (viz k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003-18, dále také usnesení téhož soudu ze dne 31. 5. 2006, č. j. Nao 7/2006-121). Objektem ochrany této skutkové podstaty je zásada devolutivního účinku opravných prostředků soudního řádu správního, do níž náleží i aspekt odlišnosti personálního složení soudu. Jinak řečeno, instanční „posun“ soudce při jeho opakovaném vstupu do rozhodování téže věci je nutnou podmínkou pro aplikaci této skutkové podstaty vyloučení soudce.

[9] V projednávané věci uvedla žalobkyně jako důvod podjatosti předchozí rozhodování jmenovaných soudců ve věci vycházejících ze stejných skutkových okolností, nicméně posuzované z hlediska jiného právního předpisu. Námitka podjatosti vznesená vůči soudcům Mgr. Lucii Trejbalové, Mgr. Karolíně Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňku Macháčkovi, nemůže obstát, neboť se týká presumovaného „postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech“, tj. důvodů, které podle výslovného znění § 8 odst. 1 věty poslední s. ř. s. důvodem pro vyloučení soudce z rozhodování být nemohou. Skutečnost, že žalovaný v napadeném rozhodnutí vychází z rozsudku krajského soudu č. j. 59 Af 16/2022-57 není pro posouzení podjatosti soudců rozhodná. Jedná se o rozhodnutí žalovaného správního orgánu, na které krajský soud sám nemá a ani nemůže mít žádný přímý vliv. Nelze ani dovodit, že by měl krajský soud posuzovat zákonnost svého vlastního předchozího rozhodnutí, přestože se jedná o totožná plnění za zdaňovací období roku 2017 v případě daně z příjmů právnických osob, resp. leden, březen a říjen 2017 v případě doměření DPH. V principech uplatňování obou daní existují rozdíly, a tedy krajský soud při posuzování zákonnosti postupu žalobkyně v řízení pod sp. zn. 59 Af 7/2023 musí provést nejen právní posouzení, ale i skutkový přezkum. Případná předchozí znalost skutkových okolností příslušnými soudci může tento proces urychlit, nikoliv jej však nahradit. Nelze se tak

ztotožnit s námitkou žalobkyně ohledně přezkoumávání vlastního rozsudku. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné jiné důvody, které by podjatosti soudců nasvědčovaly. Veškerá argumentace žalobkyně směřuje proti předchozímu rozhodování jmenovaných soudců, což důvodem podjatosti ze své podstaty být nemůže.

[10] S ohledem na shora uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že námitka podjatosti vznesená vůči soudcům Mgr. Lucii Trejbalové, Mgr. Karolíně Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňku Macháčkovi není důvodná, proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2023

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu